

תפילתו של החולה או בעל הקושי וההתמודדות בעצמו, יכול להיות התפילה החזקה ביותר בעולם!!!

« האם גם ישמעאל בכה עם אמו? »

כתוב בפרשת השבוע וַיְכַלּוּ הַמַּיִם מִן הַחֶמֶת וַתְּשַׁלַּךְ אֶת הַיֶּלֶד תַּחַת אֶחָד הַשִּׁיחִים. וַתֵּלֶךְ וַתֵּשֶׁב לָהּ מִנְגֵד הַרְחֵק כַּמֶּטְחָוִי קִשְׁת פִּי אִמָּרָה אֶל אֶרְאָה בְּמוֹת הַיֶּלֶד וַתֵּשֶׁב מִנְגֵד וַתִּשָּׂא אֶת קִלְהָ וַתִּבְרָךְ. וַיִּשְׁמַע אֱלֹקִים אֶת קוֹל הַנְּעִר (בראשית כא, טו-יז) וגו'.

וצריך להתבונן, שבתחלה לא כתוב שהנער - הלא הוא ישמעאל - גם כן בכה, אלא כתוב רק שהגר בכתה. ומיד לאחריו כתוב 'וישמע אלקים את קול הנער'. ולכאורה ממנ"פ אם בכה ביחד עם אמו, מדוע לא כתוב בהתחלה שהוא ג"כ בכה, ואם לא בכה עם אמו, אז לאיזה קול שמע הקב"ה.

והנה רש"י הק' פי' בד"ה 'את קול הנער' בזה"ל: "מכאן שיפה תפלת החולה מתפלת אחרים עליו והיא קודמת להתקבל". ומבואר מדבריו, כי ישמעאל לא בכה אלא התפלל. ולפי"ז מובן שינוי הלשון, כי אכן רק הגר בכתה ואילו ישמעאל התפלל. ומקור לדברי רש"י מצינו בפרקי דר"א (פרק ט), שנאמר שם בזה"ל: "ועיפה נפש ישמעאל בצמא, הלך והשליך את עצמו תחת חרולי המדבר ואמר, רבון העולמים אם יש לפניך רצון להשקות אותי, השקנו מים ולא תצא נפשי בצמא, כי משונה היא מיתת הצמא מכל המיתות, ושמע הקב"ה את תפלתו", ע"כ.

אמנם עדיין דברי הכתוב צ"ע, שבתחילה מפרש הכתוב כי הגר ישבה ובכתה על בנה, ואילו לבסוף נאמר וישמע אלקים את קול הנער, ויש כאן תמיה, כיון שלא שמע הקב"ה בקול בכייתה של הגר, לשם מה הזכיר הכתוב כלל שבכתה.

« איך יתכן לבטל גזירתו ית' שנגזרה וכתובה בתורה הק'? »

ונקדים במה שא"י בגמ' (ב"ב קכא). בזה"ל: "תנן התם, אמר רבן שמעון בן גמליאל, לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב וכיום הכפורים, שבהן בנות ירושלים יוצאת בכלי לבן שאולין שלא לבייש את מי שאין לו. בשלמא יום הכפורים יום סליחה ומחילה, יום שנתנו בו לוחות אחרונות, אלא חמשה עשר באב מאי היא, וכו', אמר רב נחמן יום שכלו בו מתו מדבר".

ובפי' הרשב"ם שם הביא ממדרש איכה שכ' בזה"ל: "יום שבטל בו החפר, דאמר ר' לוי, כל ערב תשעה באב היה כרוז יוצא, הכל יצאו לחפור חפרין וישנין בהן, ובשחרית הכרוז יוצא, יבדלו החיים מן המתים, והיו בודקין אותן ונמצאו ט"ו אלף ופרוטרוט חסרין בכל שנה, וכך עשו מ' שנה, יום לְשִׁנָּה יום לְשִׁנָּה (במדבר יד, לד) הרי מ' שנה. בשנה אחרונה עשו כן, בדקו עצמן ונמצאו שלמים, אמרו שמא טעינו בחשבון, וכן ב' בו וכן ב"א וכן ב"ב וכן ב"ג ובי"ד, עד דאיתמלי סיהרא, כיון דאיתמלי סיהרא אמרו ביטל הקב"ה אותה גזירה קשה מעלינו, ועשו משתה ושמחה ויו"ט", עכ"ל.

ומפרשים התוס' (ד"ה יום שכלו), שהגם שתמוה איך יתכן שהגזירה נתבטלה, הרי זו גזירה ועונש המפורשת בתורה הק', וכי גזירתו של הקב"ה חוזרת ריקם, אולם כבר היו דברים לעולמים, כאשר מצינו אצל חזקיהו דכתיב צו לְבִיתְךָ פִּי מֵת אֲתָהּ (מלכים ב' כ, א), ואמר לו ישעיה הנביא 'כבר נגזרה עליך גזירה', ועכ"ז אמר לו חזקיהו 'בן אמוץ, כלה נבואתך וצא,

כך מקובלני מבית אבי אבא, אפילו חרב חדה מונחת על צוארו של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים'. ומוכח מכאן שאפילו לא מדובר על חרב חדה גשמית של בשר ודם, אלא על נבואה מפורשת בפי ישעיה הנביא, מ"מ אמר לו 'כלה נבואתך וצא', כי התפילה יש בה כח להיות מועלת ופועלת לבטל כל גזירות שבעולם. ובכן גם אצל מתי מדבר יתכן שהקב"ה ביטל את הגזירה, ולכן עשו יו"ט ושמחה.

אולם צריך להתבונן, דלפי דברי התוס' יוצא, שכח התבטלותה של הגזירה מקורה בכח התפלה שכלל ישראל הפצירו ושפכו לבם כמים שתתבטל הגזירה, וא"כ, אם באמת התאמצו כלל ישראל בתפלה כ"כ מדוע לא עלתה שוועתם אל האלקים כמה שנים מקודם לכן, מדוע דוקא בשנה האחרונה נתקבלה תפילתם ונתבטלה הגזירה.

אלא יש לבאר, כי יש בו אופנים של תפילה. אופן הראשון הוא, שהאדם סמוך לבו ונשען רק על עזרתו ית', ומאמין בכל לבו, כי מבלעדי עזרתו אין עזרה וישועה, ואינו מצפה כלל לישועה שתבוא באמצעים גשמיים. ותפילה כזאת היא תפילה שלימה ומעומק הלב, ואזי התפילה פועלת פעולתה למעלה.

אולם יש אופן תפילה אחרת, שהמתפלל אין תפילתו מתוך אמונה אמיתית ועמוקה שהכל תלוי בתפילה הזאת אלא הוא עדיין מקוה לישועה שתבא אליו באופן אחר, ע"י בשר ודם וע"י אמצעים גשמיים. ואז אין התפילה פועלת כראוי.

ועפי"ז מבאר הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א את דברי המדרש הנ"ל ואומר, הרי זה ודאי שאין לתאר ואין לשער היאך התפללו בני ישראל בכל ליל תשעה באב, בהשתפכות הנפש מתוך חזרה בתשובה, וכמו שאמרו (אבות ב, י) ושוב יום אחד לפני מיתתך, כ"ש באותו פרק זמן ממש. אולם אעפ"כ מתו בכל שנה ט"ו אלף יהודים, כי אחרי כל המורא הגדול עדיין היה עולה בדעת כל יחיד ויחיד שמאן יימר שאף אני בכלל המתים בשנה זו, הרי לא ימותו אלא ט"ו אלף מתוך רבבות מה לי לחשוש שאני בכלל המתים, ולכן תפילה כזו לא יכול לבטל את הגזירה".

אבל בשנה האחרונה ידעו הנותרים שללא כל ספק הרי הם בכלל המתים, שהרי לא נשארו אלא ט"ו אלף מתוך כל בני דור המדבר, ומתוך כך התפללו באמיתות מעומק לבם, ותפילה כזאת בכוחה לפתוח את כל השערים, ועל ידי תפילה מעומק הלב אפשר לבקוע ולבטל אפילו גזר דין שנחתם בשבועת ה'.

« מהו המודד האם תפילתנו הוא מעומק הלב? »

והנה צריכים להתבונן בעצם מצות התפלה, הלא הקב"ה יודע כל צרכינו הרבה יותר ממה שאנו בעצמו יודעים, ולמה צריך להתפלל ולומר לפניו את צרכינו ובקשותינו.

ובחובת הלכבות (שער חשבון הנפש פ"ג חשבון הטי') כתב לבאר ענין זה, וז"ל: "וראו לך אחי שתדע, כי כוונתנו בתפילה אינה כי אם, כלות הנפש אל האלוקים וכניעתה לפניו, עם רוממותה לבוראה ושבחה והודאתה לשמו, והשלכת כל יהביה עליו, עכ"ל.

ג' אינון דאיקרון תפילה (-שלשה הם שנקראו תפילה), תפילה למשה איש האלקים (תהלים צ, א), תפילה דא דלית כגיניה בבר נש אחרא (-תפילה שאין כמותה באדם אחר). תפילה לדוד (תהלים יז, א), תפילה דא איהי תפילה דלית כגיניה במלכא אחרא (-תפילה שאין כמותה במלך אחר). תפילה לעני (תהלים קב, א), תפילה איהי מאינון ג' מאן חשיבא מכולהו, הוי אימא תפילה דעני (-איזה תפילה מאלו השלושה היא החשובה מכולם, הוי אומר תפילה לעני), תפילה דא קדים לתפילה דמשה וקדים לתפילה דדוד (-תפילה זו קודמת לתפילה של משה וקודמת לתפילה של דוד), וקדים לכל שאר צלותין דעלמא (-קודמת לכל שאר תפילות שבעולם), מאי טעמא, בגין דעני איהו תביר ליבא (-ולמה, משום שהעני הוא לב נשבר), וכתבי קרוב ה' לנשברי לב (תהלים לד, ט) וכו', וקודשא בריך הוא אצית ושמע מלוי וכו' (-והקב"ה מקשיב ושומע את דבריו), עכ"ל.

והנה, תפילתו של משה רבינו ע"ה אמרו במדרש (דברים רבה פ"א, י) שבעת שגזר הקב"ה על מרע"ה שלא יכנס לארץ ישראל, התפלל מרע"ה, וז"ל המדרש: "באותה שעה מה עשה משה, לבש שק ונתעטף שק ונתפלש באפר, ועמד בתפילה ובתחנונים לפני הקב"ה, עד שנודעזעו שמים וארץ וסדרי בראשית וכו', באותה שעה קרא הקדוש ברוך הוא בבהלה, ואמר להם למלאכי השרת, רדו בבהלה ונעלו כל שערי רקיע ורקיע, שגבר קול התפלה כלפי מעלה, ובקשו לעלות הרקיע מפני קול תפלתו של משה, שהיתה תפילתו דומה לחרב שהוא קורע וחותר ואינו מעכב, שהיתה תפלתו מעין שם המפורש וכו'", ע"ש במדרש באריכות.

והרי לנו גודל כח תפילתו של מרע"ה, שהיתה כמו חרב והיתה קורעת ובוקעת רקיעים, עד שכביכול הקב"ה הוצרך להודיע ולהזהיר את המלאכים לנעול את כל השערים, ואעפ"כ אמרו בזוה"ק שהתפילה לעני, האדם הפשוט, כיון שהוא מתוך שברון לב אמיתי, הקב"ה שומע תפילתו והיא גדולה וקודמת לתפילתו של מרע"ה ודוד המלך ע"ה. והרי לנו עוצם כוחה של תפילה מתוך שברון לב ותקוה אמיתית ואמונה שהכל ממנו ית"ש, וזהו הכח של תפילה לעני, שאין לו שום תקוה וציפייה, רק אליו ית"ש, ואין לו על מי להשען אלא על אבינו שבשמים, והוא סומך ומקוה רק אל הקב"ה.

וכאשר האדם יודע ומתבונן בדבר זה, איך שבאמת הכל הוא רק ממנו ית"ש, והכל תלוי בתפילתו, אזי כשבא לעמוד בתפילה, ההרגשה היא כמו שעומד לפני המלך ממש.

ודרך משל נרחיב ונאמר, אם ח"ו יש איזה ענין שגזרו המלכות, והוא מפריע לאחינו בני ישראל, ומסדרים משלחת ללכת אל הפרעזידענט בכבודו ובעצמו ולבקש ממנו לעזור ולסייע, וכמה חודשים של שתדלנות ועסקנות צריך לעסוק בזה, עד שמגיעים לרגע הזה שבאים לדבר עם הפרעזידענט בחדרו, ויודעים שכל העבודה וכל העסקנות שעסקו עד כאן, הכל תלוי אם יצליחו עתה לפעול אצל הפרעזידענט או ח"ו לאו, ויודעים שהכל תלוי ועומד בפגישה זאת, כמה נזהרים בכבודו של מלכות שיהיה הכל כראוי וכיאות וכו', ומכינים את המילים בדיוק איך ומה לומר וכו' וכו', ועל אחת כמה וכמה כשעומדים לפני מלך מלכי המלכים שבאמת הכל תלוי בו, ובידו הכל, כמה צריך להזהר בכבוד המלך, ולעמוד בתפילה כראוי לעמידה לפני מלך מלכי המלכים.

וע"פ כל זה, ממילא מובן המעלה של תפילת החולה עצמה, והטעם כי הוא החולה ומרגיש הצער והיסורים, וכיון שהוא מתוך שברון לב אמיתי, הקב"ה שומע תפילתו והיא גדולה מאוד והרי היא בחינת תפילת לעני.

וזהו מה שהתורה הק' רצתה להדגיש, שהגם שהגר בכתה בתפילתה, עדיין תפילתו של החולה בעצמו חזק יותר, מחמת שזה בבחינה אחרת לגמרי, וכמו שנתבאר.

ובכזרי (מאמר ג' אות כ) כתב שהמתפלל להדבק באור האלוקי ולראות את האור הזה בעיניו, ואין לו לאדם קרבת אלוקים גדולה מזו, ע"כ. וכתב עוד (שם אות ג) שבעת התפילה האדם נדמה לרוחני, ומתרחק מן הגשמיות והבהמיות, ולכן זמן התפילה אצל החסיד הוא עיקר הזמן, וכל שאר השעות הוא כדרכים המוליכות אל שעה זו, ולבואה הוא מצפה ומייחל, וכל היום הוא טפל אצל החסיד, ועיקר היותו הוא בשעת התפילה, ע"ש.

נמצא שקנה המדידה של שלימות התפילה, הוא כמה שלימות יש להאדם בנושא של השלכת יהבו על הקב"ה, ובעומק כלות הנפש אל האלוקים שיש לבר ישראל.

ובבית אלוקים להמבי"ט כתב (שער התפילה פ"ב) שבזה יתורץ דבר קשה בענין התפילה, כי במלך בשר ודם אם יבקשו ממנו דבר א' פעמים או שלש, יחר אפו על השואל, כי אם היה המלך רוצה לקבל בקשתו, היה מקבל בפעם הראשונה או השנייה, וא"כ איך אנחנו מתפללים בכל יום ערב ובקר וצהריים אותה תפילה, ואעפ"כ שכמה מן הבקשות אין אנחנו נענים, ואנו חוזרים ומבקשים בכל יום.

ומבאר ע"פ דברי החובת הלבבות הנ"ל, שמכיון שעיקר כוונת וענין התפילה היא להכיר ולהודות כי אין בעולם מי שראוי להתפלל לפניו, רק לפניו ית"ש, שהוא אדון העולם, ואנו מזכירים בקשותינו לפניו, כדי שנכיר שאין מי שיכול לספק צרכינו ולהצילנו מכל צרותינו, כי אם הקב"ה ועליו אנו משליכים ירבנו, ובזכות האמונה בו הוא מקבל תפילותינו, לכן בודאי שאדרבה, כמה שהאדם מעמיק יותר ויותר בזה, וחוזר על הכרתו הזו, ומשריש בתוכו את האמיתות המציאות הזו, הרי זה משובח.

« ע"י התפילה נעשה כבריה חדשה!! »

וכיון שעיקר צורת התפילה היא ההתקרבות לפניו ית"ש, וההרגשה שהכל תלוי בו ית"ש, וממנו הכל, א"כ ברור שע"י כח התפילה האדם מתעלה, ועולה למדרגה חדשה, וא"כ נעשה האדם לבריה חדשה ממש, וא"כ בטלה הגזירה, כי הגזירה היתה על האדם ההוא, אבל אחרי שנתעלה בכח עבודת התפילה, ונעשה בריה חדשה, א"כ הוא לא היה בכלל הגזירה, ועליו לא נגזר מעולם.

וכן מסופר על המשגיח הגה"צ הגר"י לעוונשטיין זצ"ל, שפעם אחד היה אברך שלא נפקד בזש"ק למשך תקופה ארוכה, וביקש ברכה מהמשגיח זצ"ל, והמשגיח אמר לו שיקבל ע"ע איזה חיזוק בתפילה, ואכן זכה להפקד בדבר ישועה ורחמים. וכשסיפרו למשגיח זצ"ל אמרו לו הרי זה מופת של המשגיח, ענה ואמר, אין כאן שום מופת, אלא שע"י החיזוק שלו נעשה לאדם חדש, ובריה חדשה ממש, ועליו לא נגזר מעולם, וממילא נפקד מיד בזרע של קיימא.

וזהו מה שכתבו התוס', שע"י תפילה אמיתית אפשר לבטל את הגזירה, ואין כאן ביטול של דבר ה', אלא דבר ה' גזירתו היה על האיש ההוא, אבל ע"י התפילה נתהפך להיות איש אחר. ובני השנה האחרונה במדבר, לא היו בכלל מתי מדבר, כי נעשו בריה חדשה לגמרי. וכן חזקיהו המלך בכח שלימות תפילתו נעשה לבריה חדשה ממש, וחזקיהו המלך החדש לא היה בכלל הגזירה, והוא שפיר יוכל לחיות.

נמצינו למדים את עומק כח התפילה ורוממותה, ואיך שעיקר כח התפילה היא כשבאה התפילה מעומק הלב, בידיעה ברורה ואמונה אמיתית שהכל תלוי בו ית"ש, ואין עוד מלבדו, ואין שום דרך אחרת להשיג שום טובה וברכה וישועה, רק מאיתו יתברך שמו.

« איזה תפילה חזקה יותר מתפילת משה רבינו?!?! »

ועד היכן הדברים מגיעים נלמד מדברי הזוה"ק (פרשת בלק דף קצח). וז"ל: